1851. N°. 139.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 19 NOVEMBER.

De Prijs der Courant is ƒ 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 17 November.

Zitting van den Stedelijken Raad van gisteren.

Afwezig de Heeren M. G. ten Sande, Prof. H. Cock, P. H. Taets van Amerongen, B. F. Krantz en A. C. Leembruggen.

De notulen der vorige vergadering worden voorgelezen en goedgekeurd.

De beraadslagingen over het reglement van orde worden voortgezet.

De artikelen 4, 5 en 6 *h.* worden met eenige veranderingen en bijvoegingen aangenomen.

De commissie stelt voor met eenige wijziging de artt. 48 en 49 der gemeentewet in twee artikels te laten volgen, hetgeen wordt goedgekeurd.

Art. 7 van het ontwerp wordt aangenomen, art. 8 daarentegen verworpen en een nieuw artikel, door den Heer van Outeren voorgesteld, aangenomen.

De Voorzitter schorst de vergadering tot des avonds ten zes ure.

Avondzitting van Maandag 17 November.

Afwezig de Heeren M. G. ten Sande, Prof. H. Cock, G. H. IJsselstein, Mr. G. P. van Outeren, S. J. le Poole, Prof. J. van der Hoeven, H. P. Stoffels, P. H. Taets van Amerongen, B. F. Krantz en A. C. Leembruggen.

De beraadslagingen over het reglement van orde worden voortgezet en met eenige veranderingen en bijvoegingen worden 1°. een nieuw artikel, door den Heer Gevers voorgesteld, en de art. 9 tot 18 van het concept-reglement van orde aangenomen. Alleen art. 10 wordt aan de commissie tot het maken eener nieuwe redactie teruggezonden.

De verdere beraadslagingen worden tot eene volgende zitting uitgesteld.

— Aan de *Gemeentestem* wordt uit onze stad geschreven, dat de commissie, benoemd uit den gemeenteraad, ten einde Z. M. te verzoeken de vernietiging van het besluit van Gedep. Staten betreffende de kwestie van het Huiszittenhuis, tot dusver op het gedaan verzoek tot audientie bij Z. M. nog geen antwoord heeft ontvangen; dat aan een zeer groot aantal ingezetenen, die zich tot dat zelfde einde tot den Koning hebben gewend, van wege Hoogstd. is te kennen gegeven, dat Z. M. hen, om gewigtige redenen, niet kan ontvangen; terwijl eindelijk eene commissie uit den Kerkeraad der Nederlandsche Hervormde gemeente aldaar, die met hetzelfde doel een verhoor had verzocht, is geïnformeerd, dat Z. M. die commissie op de eerste publieke audientie hoopt te ontvangen. Bovendien moeten nog, behalve de uit den gemeenteraad benoemde commissie, zich zeven leden uit dat collegie tot den Koning hebben gewend, ten einde de vernietiging van het besluit van Gedep. Staten in deze te verwerven.

— De overlandmaal uit Oost-Indie met berigten van den 30sten September is te Triëst aangekomen. Er was geen bijzonder staatkundig nieuws. De gewezen Gouverneur Rochussen was den 27sten naar Calcutta vertrokken.

'sGRAVENHAGE, 18 November.

Z. M. de Koning zal den 25sten openbaar gehoor verleenen.

— Bij Z. M. Besluit van den 13den dezer, zijn: de Schout-bij-Nacht H. F. Tengbergen; de Kapiteins ter Zee: W. Baron de Raet, C. van der Hart, S. J. Grave van Limburg Stirum, J. van Cats Baron de Raet, W. T. Baars; de Kapitein-Luitenants ter Zee: C. J. Egg, D. van der Hart, J. Modera, en Jhr. C. G. van Hoogenhouck Tulleken, en de eerste Kapitein bij het corps Mariniers met rang van Majoor D. Lampens, met Januarij 1852 eervol op pensioen gesteld, als: van ƒ 2400 voor den Schout-bij-Nacht; van ƒ 1800 voor de Kapiteins ter Zee; van ƒ 1500 voor de drie eerstgenoemde Kapitein-Luitenants ter Zee; van ƒ 1400 voor laatstgemelden Kapitein-Luitenant ter Zee en van ƒ 1080 voor den eersten Kapitein met rang van Majoor D. Lampens.

— De Koningin-Moeder wordt tegen den 10den der volgende maand van Soestdijk hier verwacht.

— Z. K. H. Prins Frederik heeft aan de armenloterij te Vere eene bijdrage geschonken van ƒ50; terwijl H. K. H. de Prinses tot hetzelfde einde heeft bestemd eene prachtige schilderij. Ook heeft H. K. H. aan de dames-vereeniging Dorcas, voor een door deze te houden loterij, doen toekomen een zeer fraai bewerkten stoel, en voor de te Rotterdam, door de vereeniging van de H. Vincentius da Paulo, te houden loterij, een fraai gehaakt tafelkleedje.

— Berigten uit Stokholm van den 8sten melden, dat de Kroonprinses en de Jongeborene zeer welvarend waren; aan de laatste was dien dag in de Slotkapel de H. Doop toegediend.

— De Ministers van Koloniën, Financien en Marine, zullen Woensdag, Donderdag en Vrijdag, geen gehoor verleenen.

— Bij het Departement van Marine is berigt ontvangen, dat de korvet van Speijk den 29sten September jl. ter inneming van drinkwater en ververschingen te Rio Janeiro binnengeloopen is, en dat die korvet den 9den October daaraanvolgende de reis naar Oost-Indië zoude vervolgen.

De Schout-bij-Nacht van der Plaat, benoemd Bevelhebber van 's Rijks zeemagt in Oost-Indië en Inspecteur der Marine aldaar, het état-major en de equipage waren volmaakt wel.

— In deze residentie is aangekomen en aan het Hotel de l'Europe afgestapt de Heer de Steinberg, Zaakgelastigde van Z. M. den Koning van Hanover bij de Hoven van Nederland en België, komende van Hanover, met gevolg.

— Heden heeft de aanbesteding plaats gehad 1°. van het schieten van sloten, door de droogvallende gronden van het Haarlemmermeer, in percelen en 2°. (bij herbesteding) het verlengen der hoofd- en ringvaarten naar de Leeghwater en Cruquius in twee percelen, waarvan de gunning is toegestaan, onder nadere goedkeuring aan de Heeren: 1e perceel Joh. Schouten te Haarlem ƒ 10960; 2e id. id. ƒ 13580; 3e W. A. Hartog te Sliedrecht, ƒ 25150; 4e A. van den Heuvel, ƒ 2368,40; 5e G. de Graaff te Alkemade, ƒ 4860; en 6e C. Linzer, ƒ 5900.

Vaarten, 1e perceel aan C. Bot, te Sliedrecht, ƒ 14,900; en het 2e perceel aan J. Schouten, te Haarlem, ƒ 16,500.

— Sedert den 28sten October zijn te Scheveningen nog 38 bezendingen haring aangebragt, bedragende te zamen 2,223,000 stuks. Er zijn thans 160,000 haringen meer gevangen dan verleden jaar op dezen tijd. De steurharingvisscherij staat alzoo zeer gunstig, en de prijzen blijven redelijk hoog. Maar met de kustvisscherij is het allerongelukkigst afgeloopen; de visschers keerden op den duur zonder eenigen vangst terug, hetgeen niemand mag heugen. Men hoopt dat de visscherij met het hoekwant op kabeljaauw en schelvisch, die heden begint, meerder zegen zal erlangen, anders zal de toestand van vele visschers allerbeklagenswaardigst zijn.

— Uit het Verslag der Commissie van Rapporteurs voor Hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1852, Depart. van Binnenl. Zaken, ontleenen wij het volgende:

Ofschoon men het allezins goedkeurt, dat de Landsgebouwen te 's Gravenhage in behoorlijken toestand onderhouden worden, schijnt de wijze, waarop sommige daarvan in den laatsten tijd hersteld zijn, stof tot gegronde aanmerkingen op te leveren. Aan sommige der gebouwen op het Binnenhof, die als historische gedenkteekenen te beschouwen zijn, heeft men herstellingen verrigt, zonder daarbij op den oorspronkelijken bouwstijl te letten. Anderen, zoo als de zoogenaamde Loterijzaal, wachten steeds te vergeefs naar eene herstellende hand, die daaraan den vroegeren luister hergeeft. Daarentegen zijn er weder andere Landsgebouwen te 's Gravenhage, waaraan kosten zijn besteed, die niet voor den goeden smaak van den bouwmeester schijnen te getuigen of niet volstrekt noodig konden worden geacht. De Commissie heeft gemeend de aandacht der Regering op dit punt te moeten vestigen.

Hierop is in de nota des Ministers geantwoord:

»De meeste Landsgebouwen, inzonderheid die op het Binnenhof, waarin de bureaux van het Kabinet des Konings, de Algemeene Rekenkamer, het Rijksarchief en het Departement van Binnenlandsche Zaken zijn gevestigd, en die van vroegere eeuwen dagteekenen, zijn, wat sommige gedeelten betreft, naauwelijks meer voor herstelling vatbaar.

»De instandhouding en het bewoonbaar houden dier localen is al wat men met moeite bereikt. Een eerst vereischte is de vastheid van het gebouw te verzekeren, en niet altijd schijnt bij herstelling of vernieuwing op den oorspronkelijken bouwstijl te kunnen worden gelet, hetgeen, zoo de toestand van het locaal dit al veroorloofde, zeker grootere uitgaven zoude veroorzaken, dan daaraan met betrachting eener noodige spaarzaamheid, mogen worden besteed. Eene geheele opruiming van het grootste gedeelte der gebouwen op het Binnenhof en het optrekken van nieuwe, ware wenschelijk, evenzeer als eene geheele restauratie van de zoogenaamde Loterijzaal. Natuurlijk ziet het Gouvernement op tegen de aanzienlijke kosten, die het stichten van nieuwe gebouwen en eene volledige herstelling van de Loterijzaal zouden vorderen. Alleen de vernieuwing van het dakwerk dier zaal, waartoe onvermij-

delijk in het jaar 1853 zal moeten worden overgegaan, zal eene uitgave van ruim ƒ 12,000 noodzakelijk maken.

»Dat aan andere gebouwen buiten het Binnenhof kosten zouden zijn besteed, die konden zijn bespaard, is aan het Gouvernement onbekend. Zonder bepaalde aanwijzing, die in de nota der Commissie wordt gemist, is het niet bij magte, deswege een onderzoek in te stellen."

In de aanspraak van den Minister van Financiën, bij de aanbieding der tegenwoordige begrootingswetten gehouden, werd te kennen gegeven, dat aan den Staat nog eene uitgave van een millioen te wachten stond, ter zake eener bijdrage aan de Rhijnspoorweg-maatschappij, om deze in staat te stellen de voorwaarde te vervullen der toestemming van de Pruissische regering tot de aansluiting van den Rhijnspoorweg aan de Duitsche spoorwegen. Tevens werd de hoop der Regering uitgedrukt, van eerlang eene voordragt deswege aan de Kamer te kunnen aanbieden. Ook omdat tot nu toe dit uitzigt niet is verwezenlijkt, gaf de Commissie aan de Regering te kennen, dat zij er prijs op stelde, te dezer gelegenheid, omtrent dit aangelegen onderwerp nadere inlichting te ontvangen.

Hierop is in de nota des Ministers geantwoord:

»Gelijk in de aanspraak van den Minister van Financiën bij gelegenheid van de aanbieding van de tegenwoordige begrootingswetten is gezegd, denkt het Gouvernement aan de Kamer een voorstel te doen tot het verleenen van eene bijdrage van een millioen guldens aan de Nederlandsche Rhijnspoorweg-maatschappij, om haar in staat te brengen tot versmalling van het spoor op den weg tusschen Amsterdam en Arnhem, — eene van de voorwaarden, bedongen bij het verdrag over de aansluiting van dien weg aan de Pruissische spoorwegen.

»Dat voorstel zal echter eerst kunnen worden aangeboden, nadat de onderhandelingen zullen zijn afgeloopen, die met de directie dier maatschappij, sedert de sluiting van het verdrag, zijn aangevangen, om de nakoming der verbindtenissen, welke de Regering op zich nam, te verzekeren. Eerst na afloop dier onderhandeling zal het Gouvernement in de gelegenheid zijn, aan de Kamer de verlangde inlichtingen te geven."

Bij het art. onderwijs heeft men nagenoeg algemeen in de Afdeelingen der Kamer een afkeurend oordeel uitgesproken over het staatsexamen der jongelieden voor de academische lessen, zoo als dit in de beide laatste jaren gehouden is. Daargelaten de vraag of de vroegere inrigting dezer examina niet reeds stof tot gegronde bedenkingen oplevert, is dit zeker, dat de tegenwoordige inrigting in 't geheel geen doel treft. In dit gevoelen ziet men zich versterkt door de opmerkingen van bevoegde beoordeelaars. De Commissie van Rapporteurs heeft dien ten gevolge gemeend aan de Regering in bedenking te moeten geven, om het bedoelde staatsexamen geheel te doen vervallen en dus ook artikel 105 van dit hoofdstuk der begrooting in te trekken.

In de schriftelijke nota des Ministers is hieromtrent geantwoord:

»Om de wijze, waarop het staatsexamen sedert twee jaren is ingerigt, met grond goed of af te keuren, is eene langere ondervinding noodig. De Regering kent het verslag van het laatste examen nog niet. Zij zal daarna overwegen, of hetgeen als proef om eene gebrekkige instelling te verbeteren, tot dat de wet het stelsel in zijn geheel zou regelen, werd ingevoerd, in het aanstaande jaar behoort te worden herhaald. Nu ware beslissing ontijdig."

De Commissie van Rapporteurs kan zich niet met het gevoelen des Ministers vereenigen, dat de afschaffing van het staatsexamen ontijdig zou zijn, zoolang daaromtrent geene meerdere ondervinding is verkregen. Naar hare overtuiging kan dat onderzoek, zoo als het thans is ingerigt, uit zijnen aard geen doel treffen of kunnen ten minste de mogelijk daardoor te verwerven goede resultaten geenszins opwegen tegen de stellige ongelegenheden. De Commissie van Rapporteurs vindt dien ten gevolge volkomene vrijheid, om de Kamer tot het afstemmen van artikel 105 van dit hoofdstuk te advizeren.

De post voor de Koninklijke Akademie te Delft is op deze begrooting voor memorie uitgetrokken, en wel, zoo als er op den toelichtenden staat uitdrukkelijk wordt bijgevoegd, omdat omtrent het lot dier instelling nog geene beslissing is gevallen. Geenerlei reden wordt echter opgegeven, waarom dit nog niet heeft kunnen plaats hebben. De Commissie van Rapporteurs heeft dus nadere opheldering daaromtrent verlangd, onder bijvoeging dat zij eene spoedige beslissing in deze zaak wenschelijk rekent.

In de nota des Ministers is het volgende geantwoord:

»De beslissing over het lot der Koninklijke Akademie te Delft is nog niet rijp. Het Departement van Binnenlandsche Zaken was in het laatste jaar met dringende werkzaamheden zoo overladen, dat het deze gewigtige aangelegenheid niet naar wensch kon behandelen. Er is nog eene andere reden voor het verwijl, doch die eerst met de beslissing te gelijk zal kunnen worden medegedeeld."

— Uit het Verslag der Commissie van Rapporteurs van de Tweede Kamer over Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting voor 1852, blijkt, dat het vraagstuk ter geheele opheffing van de beide Ministerien van eeredienst weder in al de afdeelingen ter sprake is gekomen. De Minister heeft, op de deswege door de Commissie van Rapporteurs aangeboden nota, het volgende geantwoord:

»Het is bekend, dat ook de Regering niet vreemd is aan het denkbeeld tot geheele opheffing van de beide Ministerien van Eeredienst; — zij heeft echter geoordeeld ten deze met omzigtigheid te moeten te werk gaan, en tot geen bepaald besluit te komen, dan nadat de verschillende kerkelijke organisatien haar volkomen beslag zullen hebben verkregen.

Naar het door de Regering met getrouwheid aangekleefd stelsel, om zich geenerlei inmenging in de zuiver kerkelijke belangen der verschillende godsdienstige gezindheden te veroorlooven, ligt het buiten hare magt, om het oogenblik te verhaasten, waarop dit onderwerp met gerijpte kennis zal kunnen worden overwogen, en zij moet zich daarom aan de zijde van de minderheid der Commissie scharen, die voor alsnog het tijdstip tot het nemen van een bepaald besluit niet gekomen acht.

De meening der Commissie van Rapporteurs, volgens welke de ondervinding der laatste jaren zoude hebben geleerd, dat de zaken der verschillende kerkgenootschappen, voor zooverre de Staat daarbij betrokken is, zonder ongelegenheid bij afzonderlijke afdeelingen van twee Departementen van algemeen bestuur kunnen worden behandeld, rust op eene min juiste voorstelling der zaak.

De beide Departementen van Eeredienst bestaan nog steeds geheel op zich zelve, hebben hunne eigene inrigting en werkkring, en met de departementen, waarvan zij vermoed worden slechts afzonderlijke afdeelingen uit te maken, niets gemeen, dan de persoon, die hen bestiert.

De vraag, of de bemoeijingen, die thans den werkkring van beide Departementen van Eeredienst uitmaken, voor eene zoodanige vereenvoudigng vatbaar zijn, dat die, zonder krenking der betrokken belangen, met gelijksoortige of verwante werkzaamheden van één of meer andere Departementen van algemeen bestuur kunnen worden ineengesmolten, is door de ondervinding nog niet opgelost. Deze heeft alleen geleerd, dat het mogelijk is, om het bestuur van één der Departementen van Eeredienst met dat van een ander Departement van algemeen bestuur te vereenigen, en, daar deze proef is genomen gedurende een tijdvak, waarin buitengewone en moeijelijke zaken behandeld zijn, bestaat er aanvankelijk geen bezwaar om op den tegenwoordigen voet te blijven voortgaan.

De Regering heeft tot dusverre, gelijk reeds boven is opgemerkt, met onwrikbare standvastigheid het beginsel der afscheiding van Kerk en Staat nageleefd, en zal zich, zonder daartoe eenige nadere waarschuwing te behoeven, van iedere inmenging in zuiver kerkelijke belangen zorgvuldig blijven onthouden; maar daaruit schijnt in geenen deele voort te vloeijen, dat daar, waar de belangen elkander aanraken, geene betrekkingen zouden kunnen en moeten blijven bestaan, die voor de Regering de vervulling harer grondwettige verpligtingen meer gemakkelijk kunnen maken; met het oog op die grondwettige verpligtingen zal zij hare handelingen in dezen blijven regelen."

In de tweede plaats werd in de nota aan de Regering als de overtuiging der Commissie het navolgende te kennen gegeven:

Ook het bekende verschil van gevoelen omtrent den zin van het 1ste lid van art. 168 der Grondwet is bij de overweging der thans weder aangevraagde gelden voor het Hervormde kerkgenootschap opzettelijk behandeld. De meerderheid der Commissie van Rapporteurs houdt zich overtuigd, dat deze grondwettelijke bepaling niet zoodanig behoort te worden uitgelegd, als of de verdeeling van het aan de godsdienstige gezindheden zelve verzekerd bedrag tusschen de onderdeelen of leeraars van iedere gezindheid onder alle mogelijke omstandigheden steeds op den bestaanden voet zou moeten plaats grijpen, en iedere kerkelijke gemeente alzoo een onvervreemdbaar regt op het eenmaal verworven leeraarstractement zou hebben verkregen. Wel is in het arrest van den Hoogen Raad van 5 Mei 1848 van een tegenovergesteld beginsel uitgegaan; maar de bedoelde meerderheid der Commissie gelooft toch te moeten aanmerken, dat dit arrest, als slechts in ééne zaak gewezen, zonder dat zelfs het middel van revisie is beproefd, geenszins als eene onherroepelijke beslissing is aan te merken. Zij meent alzoo der Regering op nieuw te kennen te moeten geven, dat men het zou afkeuren, indien zij zich door dit ééne arrest liet afbrengen van het stelsel, dat, zoo men gelooft, tot nu toe door de Regering in deze wordt gevolgd.

Een der leden van de Commissie van Rapporteurs heeft zich intusschen geenszins met deze beschouwing vereenigd. Naar zijn gevoelen steunt het aangehaalde arrest van den Hoogen Raad op goede gronden; zou het hoogst gevaarlijk zijn de beslissing van het al dan niet voortdurend toekennen van bestaande leeraarstractementen aan het Gouvernement over te laten, en is de uitlegging, die men aan het 1ste lid van art. 168 der Grondwet geven wil, te minder aannemelijk omdat daarbij geene weldaad of gunst verleend, maar eene schuld, uit het aan zich trekken door den Staat van kerkelijke goederen voortgesproten, geconstateerd is.

In het schriftelijk antwoord van den Heer Minister is hierover het volgende gezegd:

»Het gevoelen door de meerderheid der Commissie van Rapporteurs ten aanzien van den zin van het 1ste lid van art. 168 der Grondwet aangekleefd, heeft veel voor zich, omdat de gevolgtrekkingen van het daartegenoverstaande stelsel, tot het uiterste doorgevoerd, moeijelijk kunnen worden aangenomen.

»Intusschen mag bij de beschouwing van dit vraagstuk niet worden uit het oog verloren, dat, nu de regterlijke magt zich niet slechts bevoegd heeft verklaard om van dit geschilpunt kennis te nemen, maar dit zelfs in eenen tegengestelden zin heeft beslist, de krachtige handhaving van het vroeger gevolgde stelsel moeijelijk geacht kan worden in de magt der Regering te zijn.

»Aan de andere zijde echter kan de Regering onmogelijk in eene enkele beslissing der regterlijke magt voor zich een rigtsnoer harer handelingen vinden, en zij heeft zich daarom voorgesteld, om, wanneer dit geschilpunt zich op nieuw onder den vorm van een twistgeding mogt voordoen, de vroeger van regeringswege aangevoerde gronden nogmaals te doen gelden en eene beslissing in het hoogste ressort uit te lokken."

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Maandag 17 November.

In deze zitting heeft de nieuw benoemde Commies-Griffier, Mr. J. J. Beaujon, zijne betrekking aanvaard, na de vereischte eeden te hebben afgelegd.

Bij de Kamer zijn ingekomen een wets-ontwerp tot goedkeuring van artikelen eener overeenkomst tusschen Nederland en Pruissen gesloten tot wering van den sluikhandel, en een wetsontwerp tot regeling van het muntwezen in de West-Indiën en ter Kuste van Guinea. Door de Commissie van Rapporteurs is verslag uitgebragt over het VIII^{ste} hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1852, en over het wetsontwerp tot overbrenging van fondsen tot herstel van het muntwezen. De Kamer heeft een aanvang gemaakt met de beraadslagingen over de begrootingswetten voor 1850.

De Heer de Moraaz acht de begrooting, wat het algemeene cijfer betreft, niet zoo verwerpelijk, schoon hij daardoor niet geacht wil worden alle hoofdstukken volkomen goed te keuren. Hij laat zich voorts door twee overwegingen leiden: 1º. om billijk te zijn, moet men van de uitgaven aftrekken, die, welke de Grwt. regtstreeks beveelt of een uitvloeisel daarvan zijn, alsmede de rentebetaling. Geschiedt dit, dan blijft er voor al het overige, om in de behoeften der staatsuitgaven te voorzien, over eene som van 32 mill. Wel moge daarop nog een en ander te bezuinigen zijn, doch doortastend kunnen die besparingen niet zijn.

De tweede overweging is omdat men zonder nog de Grwt. te herzien, in vele takken van het huishouden van staat, zoogenaamde radicale hervormingen zou moeten invoeren, waartegen de stem der natie zich luide zou verzetten.

De Heer van Welick betoogt, dat het niet zijn de gegoeden in den lande, maar de nijvere middenklasse, welke hier de meeste lasten dragen. Hij zal overigens zijne stem van den loop der beraadslagingen afhankelijk maken. Aan de middelen zal hij echter zijne goedkeuring onthouden, zoo lang de accijnsen daarin onveranderd opgenomen zijn. Als de Regering kon goedvinden slechts één accijns uit de middelen weg te nemen, zou hij er zich voor verklaren.

De Heer Blaupot ten Cate somt eenige bezwaren op die hij tegen de begrooting der uitgaven heeft en nader in den loop der beraadslagingen zal ontwikkelen, doch deze zouden echter niet zoo zwaar bij hem wegen, indien de middelen op beteren voet geregeld waren. Hij noemt het stelsel, waarop die middelen rusten, onzeker, onbillijk, en in zeker opzigt onzedelijk. — Onzeker omdat een goed deel berust op overzeesche baten. Onbillijk, omdat de lasten niet geëvenredigd op elks vermogen drukken. Zoo lang de belastingen op de eerste levensbehoeften drukken, worden zij getroffen, die het meeste nut aanbrengen, de nijvere klasse, terwijl de fortuinen en portefeuille onaangeroerd blijven, en zoo lang wordt, door den druk der middelstanden, het pauperisme in de hand gewerkt. Onzedelijk, niet over het geheel, maar hier en daar, met het oog op de sluikerij, en op het inkomen door de Staatsloterij verkregen.

De Heer van Goltstein stelt zich bij de behandeling der begrootingswetten twee vragen voor: 1º. of de finantiele gesteldheid geacht kan worden bevredigend te zijn? 2º. welke de rigting der Regering is, en of men haar volkomen vertrouwen kan schenken? Op de eerste vraag antwoordt hij ontkennend. Omtrent de tweede vraag zal hij bij de behandeling der hoofdstukken de handelingen der Regering nagaan, en van de beschouwingen daaromtrent zijne stem afhankelijk maken.

De Heer Bachiene treedt in eenige beschouwingen van staatkundigen en finantielen aard en behandelt daarna eenige algemeene punten.

De Heer van der Veen herinnert de bezwaren, die hij ten vorigen jare heeft ontwikkeld, maar is echter bereid om in afwachting van de nadere wetten aan de Regering de middelen toe te staan om tijdelijk in de dienst te voorzien.

De Heer Reinders wijst vele uitgaven aan die hij voor vermindering vatbaar acht.

De Heer Hoffman zal voor de meeste hoofdstukken stemmen, omdat hij in eene verwerping weinig nut ziet, en ook om eendragt en goede verstandhouding te bevorderen tusschen Regering en Vertegenwoordiging.

De Heer Groen van Prinsterer behandelt het volgende algemeene vraagpunt: Wat heeft de ervaring geleerd omtrent het vermogen van dit Ministerie om te voldoen aan den eisch der Grwt. en aan het regtmatig verlangen van het Nederlandsche volk. Hij stelt voorop, noch onbillijk, noch dankbaar te willen zijn. Hij verheugt zich met velen in onzen gunstigen financiëlen, materiëlen toestand, maar verliest niet daarbij uit het oog, hoe velen der baten, die tot die gunstige gesteldheid hebben bijgedragen, toevallig en veranderlijk zijn.

Morgen zullen de beraadslagingen worden voortgezet.

Zitting van Dingsdag 18 November.

In deze zitting zijn de algemeene beraadslagingen over de begrootingswetten voortgezet. Bij het afzenden van het berigt hadden de Heeren van Dam van Isselt, van Hall, van Hoëvell en Jongstra daarover het woord gevoerd. De twee eersten zouden de begrooting over het algemeen goedkeuren, ook ter bevordering van eensgezindheid. De Heer van Hoëvell heeft den Heer Groen beantwoord. De Heer Jongstra zal elk hoofdstuk afzonderlijk beschouwen en zijne goedkeuring van de overwegingen daarover doen afhangen.

AMSTERDAM, 17 November.

Op uitnoodiging van den Heer F. A. W. Miquel gerigt tot hen, aan wie het lidmaatschap der Koninklijke Akademie van Wetenschappen werd opgedragen, vergaderden alhier den 8sten dezer, de Heeren:

A. H. van der Boon Mesch, J. G. S. van Breda, T. W. Conrad, J. P. Delprat, P. J. J. de Fremery, J. van Geuns, C. J. Glavimans, J. van der Hoeven, C. J. Matthes, L. A. van Meerten, F. A. W. Miquel, G. J. Mulder, A. Numan, R. van Rees, A. A. Sebastian, J. L. C. Schröder van der Kolk, G. Simons, F. J. Stamkart, D. J. Storm Buysing, G. J. Verdam, G. Vrolik, en W. Vrolik.

De Heer Miquel opent deze bijeenkomst met eene korte voorafspraak, waarin hij zegt, tot hare bijeenroeping overgegaan te zijn, nadat hem van onderscheidene zijden de wensch was kenbaar gemaakt, dat door hen, aan wie het lidmaatschap der Koninklijke Akademie van Wetenschappen is opgedragen, van denkbeelden omtrent deze betrekking mogt worden gewisseld. Hij noodigt derhalve elk uit thans van zijne meening te doen blijken.

Na langdurige beraadslaging bleek, dat de geopperde gevoelens zich tot vijf hoofdgroepen lieten zamenbrengen, die in het berigt dezer bijeenkomst zijn opgenomen, en welke de Heer Miquel kortelijk te zamen vat, en na ook de zienswijze van hen geopenbaard te hebben, die haar schriftelijk hebben medegedeeld, (Brants, F. Dozy, J. W. Ermerins, H. C. van Hall, van der Kun, R. Lobatto, Cl. Mulder, J. C. Rijk, C. G. C. Reinwardt,) drukt hij de meening uit, dat de onderscheidene beschouwingen, in gewigtige hoofdpunten, met elkander overeenstemmen, en dat men deze als het eenparig gevoelen der Vergadering aldus kan zamenvatten:

Dat men de scheiding betreurt der Wetenschappen en harer beoefenaren, zoo als die door de opheffing des Instituuts tot stand is gebragt; dat men haar voor den bloei van Wetenschap en Kunst hoogst nadeelig acht; en dat men alle betamelijke middelen wenscht aan te wenden, om de vereeniging tusschen de onderscheidene takken van Wetenschap en Kunst te herstellen.

De Vergadering geeft bij groote meerderheid blijk, dat zij dergelijke verklaring tot de hare maakt. Enkele der aanwezigen kunnen er zich niet mede vereenigen, vermits zij haar of overbodig achten, of daarin eene te zwakke handeling der Vergadering zien.

Wordt besloten een kort berigt dezer bijeenkomst op te maken, en te zenden aan hen, aan wie het lidmaatschap der Koninklijke Akademie is opgedragen, waarmede de Heer W. Vrolik zich op uitnoodiging der aanwezigen heeft belast.

— De Commissie tot onderzoek van de mogelijkheid eener doorgraving van Holland op zijn smalst, door middel van een kanaal, geschikt voor de groote scheepvaart en van den aanleg eener haven in de Noord-zee, is na onderscheidene bijeenkomsten en op grond van door hare zorg bewerkstelligde waterpassing, opmetingen en peilingen voor de kust in de Noord-zee, mitsgaders gelijktijdige waarnemingen omtrent den tijd, den duur en de hoogte van eb en vloed, zoowel in de Noord-zee als in het IJ, bereids omtrent eenige hoofdpunten overeengekomen en zet hare taak verder voort.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 15 November.

Het aantal bezoekers der Tentoonstelling is geweest 6,063,956; den 7^{den} October waren er de meesten namelijk 109,915. — 1000 buitengewone policiedienaars, aangenomen voor den duur der Tentoonstelling, zijn thans weder ontslagen.

— Men acht het meer en meer waarschijnlijk dat het glazen paleis niet zal afgebroken, maar voor groote tentoonstellingen van allerlei aard zal bestemd worden.

— Het stoffelijk overschot van Sir E. C. Disbrowe is den 13^{den} op de Theems aangekomen, en van daar naar het familiegraf vervoerd. — De betrekking van Gezant te 's Gravenhage zal voorloopig door den eersten Secretaris worden waargenomen.

— Den 13^{den} is de onderzeesche telegraaph tusschen Dover en Calais voor het publiek ten gebruike opengesteld.

— Het Comité der Beurs heeft met de Compagnie van den onderzeeschen telegraaph eene overeenkomst gesloten voor het overmaken van de koersen der fondsen aan de Parijsche Beurs.

— De berigten uit Australie van 18 Augustus melden, dat er bij voortduring veel goud wordt uitgegraven; een stuk van 100 pond was in Engeland aangebragt, het grootste dat misschien ooit gedolven is.

FRANKRIJK.

PARIJS, 15 November.

De Heer Blondel heeft eindelijk bepaald geweigerd de portefeuille van Financien te aanvaarden.

— Eergisteren heeft alhier eindelijk te trekking der goudbaren-loterij plaats gehad, juist op de 58sten verjaardag waarop, onder de eerste Fransche revolutie (16 November 1793) alle loterijen als onzedelijk afgeschaft werden.

— Door de policie zijn vele wapenen en ammunitie alhier in beslag genomen. — Ook is men een nieuw geheim genootschap op het spoor, de jonge Bergpartij genoemd; reeds zijn er 10 leden van in hechtenis genomen.

SPANJE.

MADRID, 10 November.

Terwijl het tegenwoordige Ministerie steeds door de tegenkanting van een gedeelte der gematigde partij bemoeijelijkt wordt, en naar veler oordeel de kracht en bekwaamheid, waarmede het vorige Ministerie de orde handhaafde, en de partijen in bedwang hield, op verre na niet evenaart, is het hoofd van het afgetreden Ministerie, generaal Narvaez, die sedert zijn ontslag te Parijs verblijf hield, naar Spanje teruggekeerd, en wel op uitnoodiging der Koningin.

— Bij de Kamer van Afgevaardigden is door de Regering een wetsontwerp tot wijziging van het tarief van in- en uitvoerregten ingediend. Vooral op de wollen en katoenen stoffen, waarop de invoerregten aanmerkelijk verlaagd worden. De fabrikanten in Catalonie hebben zich steeds tegen zoodanige verlaging verzet, maar van de zijde der Regering meent men, dat daardoor de invoer van Engelsche manufacturen niet vermeerderd, maar alleen aan de schatkist de ontvangsten der thans ontdoken wordende tolregten, verzekerd zal worden.

PRUISSEN.

BERLIJN, 16 November.

Den 2den dezer werd het 300-jarig jubilé van den overgang van het regerend Koninklijk geslacht tot de Evangelische Godsdienst, op welken dag ook de burgerij van deze stad die belijdenis aflegde, hier plegtig in de kerken gevierd en te gelijk eene collecte gehouden voor de Gustaaf-Adolf-Vereeniging.

— Professor J. Grimm werkt, bijgestaan door bijna 100 taalgeleerden, reeds 10 jaren aan het groote woordenboek der Hoogduitsche taal.

— Een onbekende heeft aan de hier bestaande Vereeniging voor de Chinesche zending 500 thl. doen toekomen, ten einde Chinesche letters aan te koopen, om met deze eene Chinesche bijbelvertaling te doen drukken.

TURKYE.

In de vorige maand heeft er in verscheiden districten van Albanie een vreeselijke aardbeving gewoed, die een kwartier uur aanhield en vele dorpen in puinhoopen verkeerde. De inwoners van Barat, welke in de Grieksche kerk vergaderd waren, kwamen op weinigen na, allen om het leven. Het getal dooden wordt op bijna 2000 geschat.

WEST-INDIE.

PARAMARIBO, 8 October.

De gezondheidstoestand onder de stadsbevolking en slaven verbetert, zoodat men de geheerscht hebbende epidemie als geweken mag beschouwen. In de Europesche kolonisatie is de gele koorts uitgebarsten, waaraan in September reeds 8 personen waren overleden, en den 3den dezer nog 31 lijdende waren. De Officier van Gezondheid 2de kl. Lente, was er heen gezonden om den Geneesheer, die zelf door de ziekte was aangetast geweest, de noodige hulp te verleenen.

— Den 6den is alhier overleden de Heer Mr. P. Sichterman, lands Advocaat.

KERKNIEUWS.

NIJMEGEN, 11 November. Door den grooten Kerkeraad der Herv. gemeente alhier is, ter vervulling van de vacature eener Predikantsplaats, veroorzaakt door het beroep van Dr. L. S. P. Meyboom naar Groningen, gemaakt het volgende twaaftal: DD. Hooykaas Herderschee, te Edam; Coolhaas van der Woude, te Nieuw Beerta; Schorse, te Almelo; de Blaauw, te Hoorn; Cats Wor, te Enkhuizen; Middelburg, te Maartensdijk; Sluyter, te Zalk en Vekaten; Beets, Th. Dr te Heemstede; Pleyte, te Bergen op Zoom; van der Scheer, te Hoorn; van Ketwich, Th. Dr. te Schoonhoven; en Brouwer, te Oudkerk en Roodkerk.

215de Staats-Loterij.

Trekking der Vijfde Klasse.

9de Trekking. No. 15645 een prijs van ƒ 1,500. No. 8162 een prijs van ƒ 1,000.
10de " No. 5017, 7481 en 8915, ieder een prijs van ƒ 1,000.

ADVERTENTIEN.

Heden is door Gods goedheid voorspoedig bevallen van een welgeschapen ZOON, E. HASEBROEK, geliefde Echtgenoote van

BLEISWIJK, 16 November 1851. Mr. P. J. TOLLENS.

Heden overleed in den ouderdom van ruim 68 jaren, onze waarde Tante en Behuwd-Tante Mejufvrouw de Weduwe H. W. VAN STARKENBURG, Geb. VAN ANKEREN.

LEYDEN, 16 November 1851.

J. SPERNA WEILAND,
M. A. SPERNA WEILAND,
Geb. WINTERSTEYN.

Bij de Openbare Veiling van Onroerende Goederen den 13 November 1851, ten Huize van P. VROMESTEIN, aan het Leyderdorpsche Hek te *Leyderdorp*, ten overstaan van den te *Soeterwoude* residerenden Notaris C. KLAVERWYDEN gehouden, zijn de Partijen in Bod gebragt als volgt:

No. 1. De WONING met 26 Bunders, 39 Roeden en 26 Ellen op . . . ƒ 15,700.—.
No. 2. Eene partij LAND, groot 2 Bunders, 72 Roeden en 10 Ellen, op . . . 1,850.—.
No. 3. DITO, groot 3 Bunders, 34 Roeden en 60 Ellen op - 2,150.—.
No. 4. De WONING, met 14 Bunders, 96 Roeden en 63 Ellen, op . . . 3,500.—.
Nader Verhoogd met . . . 250.—.
No. 5. Eene partij LAND, groot 2 Bunders, 41 Roeden en 30 Ellen op . . . 1,975.—.
No. 6. Twee HOUTBOSCHJES, op . . . 80.—.
No. 7. Eene partij WEILAND, groot 2 Bunders, 81 Roeden en 11 Ellen, op . . . 1,825.—.
No. 8. Een DITO, groot 1 Bunder, 79 Roeden en 31 Ellen, op . . . 1,225.—.

Zullende de Afslag der voorschreven Partijen geschieden ter voorschrevene plaatse, op Dingsdag den 25 November aanstaande, des Voormiddags ten *elf* ure. Zullende inmiddels ten Kantore van voornoemden Notaris Verhoogingen worden aangenomen, tot daags vóór den Afslag, tegen genot van *een vijfde* van iedere Verhooging.

Het OPENBAAR LANDHUISHOUDKUNDIG ONDERWIJS zal geopend worden op aanstaanden Vrijdag, den 21sten dezer, des avonds te *zeven* ure.

LEIDEN, 18 November 1851. A. H. VAN DER BOON MESCH.

De Ondergeteekende maakt bij deze bekend, dat hij zijnen WINKEL in Chemicaliën, Droogerijen en Verfwaren op de Mare, No. 1191, op Heden heeft geopend. Hij beveelt zich beleefdelijk in de gunst zijner geëerde Stadgenooten aan, belovende eene prompte en civiele bediening.

LEYDEN, 18 November 1851. J. J. FAAS, Jz.

Door den Boekhandelaar JACS. HAZENBERG CSZOON, te *Leyden*, is op den 13den November 1851, aan het Gemeentebestuur zijner woonplaats ter Vertaling in het Nederduitsch aangeboden:

Outlines of the history and formation of the understanding by the author of outlines of social Economy. — London 1847.

Zware ongesteldheid aan de beenen door de Pillen en Zalf van Holloway genezen.

Uittreksel uit eenen brief van den Heer JAN EASTMAN, Koopman te Buenos-Ayres, gedagteekend 3 Januarij 1850 aan den Prof. HOLLOWAY. Mijn waarde Heer, uwe *Pillen* en *Zalf* zijn hier zeer voordeelig bekend, en er hebben hier menige aanmerkelijke genezingen door dezelven plaats gehad, waarvan echter eene bijzonderlijk gewag verdient dat een Portugeesche landbouwer die sedert meer dan vijf jaren zieke beenen had, en gedurende al dien tijd zijn huis niet had kunnen verlaten, ja zelfs niet het minste werk had kunnen verrigten, thans door uwe *Pillen* en *Zalf* zoo volmaakt is hersteld, dat hij in persoon het land kan beploegen, en al zijnen landhuishoudelijken arbeid kan verrigten.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
Doosjes Pillen à ƒ 0.90, ƒ 2.10, ƒ 3.30, ƒ 7.75, ƒ 15.50, ƒ 23.50.
Potjes Zalf à ƒ 0.90 ƒ 2.10, ƒ 3.30, ƒ 8.15, ƒ 15.90, ƒ 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, te *'s Hage* bij W. C. VAN DORT en te *Gouda* bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 17 November.

			Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½	pCt.	57⅜	57½	57½
Dito Certificaten	" 3	"	67	67¼	67¼
Dito dito	" 4	"	88⅞	88 9/16	88 9/16
Amortisatie Syndicaat	" 3½	"	87¾	—	—
Handelmaatschappij	" 4½	"	107⅞	108⅜	—
O. I. Leening	" 4	"	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg	"		—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	" 4½	"	—	—	—
Haarlemmermeer	" 5	"	103	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	" 5	"	104½	104¾	104¾
Dito dito 1828 en 1829	" 5	"	103¾	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	" 5	"	94¼	—	—
Dito 1840	" 4	"	—	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	" 4	"	—	—	—
Dito dito Nieuwe	" 4	"	—	—	—
Inschrijving in Assign.	" 6	"	66	—	—
Certificaten van dito	" 6	"	65¾	66	66
POLEN, Obligatiën	" 4	"	—	—	—
Dito Aandeelen met Loten. fl.	250	ƒ	—	—	—
Dito dito 1835	" 500	"	148¼	148¾	—
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £	à 5	pCt.	15 1/16	—	—
Dito dito Onbep. Stukken	" 5	"	15 13/16	—	—
Dito Obligatiën	" 3	"	38½	38¾	—
Dito Binnenl. à 6 m.	" 3	"	35½	35 5/16	35 3/16
Coupons Ardoins			7¾	7 13/16	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	" 5	"	—	—	—
Dito	" 4	"	59¾	—	—
Dito Metall.	" 5	"	69¾	70	—
Dito Nieuwe	" 5	"	77¾	77⅞	77¾
Dito 1847	" 2½	"	36¼	36⅜	—
BELGIE, Banc.	" 2½	"	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	" 2½	"	46 7/16	46½	46 7/16
BRAZILIE, 1824 100 £	5	"	89	89⅛	—
PORTUGAL, te Londen	" 5	"	34	—	—
Dito dito	" 4	"	33 5/16	33⅜	—
VENEZUELA,	" 3¾	"	35	—	—
MEXICO,	" 5	"	22⅜	22 11/16	22 7/16
AMERIKA, Bankactiën			2 1/16	—	—

De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is ƒ 9:70 à 75.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt. Prolongatie 3 pCt. Wissel-Disconto 2.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.